

עפ"ת 13511/10/14 - רוני טואפשה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 13511-10-14 טואפשה נ' מדינת ישראל

בפני	כב' השופט אמיר טובי
המערער	רוני טואפשה
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל

פסק דין

נתוני רקע

1. בפניי ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בעכו, שניתן ביום 8.9.14, מפי כב' השופט א' קאופמן, במסגרתו נגזרו על המערער 7 חודשי מאסר בפועל, 4 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, 15 חודשי פסילה בפועל, 6 חודשי פסילה על תנאי למשך 3 שנים והתחייבות כספית בסך 4,000 ₪ למשך שנתיים.

2. כנגד המערער הוגש כתב אישום בתיק תת"ע 9787-08-13 בבית משפט לתעבורה בעכו, בגין נהיגה בזמן פסילה, עבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] התשכ"א-1961, נהיגה ללא תעודת ביטוח בת תוקף, עבירה לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש] התש"ל-1970 ונהיגה כאשר רישיון הנהיגה פקע מעל 6 חודשים - עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה.

3. בעובדות כתב האישום נאמר כי בתאריך 27.8.13 נהג המערער בכביש בשפרעם ונעצר לביקורת על ידי שוטר. המערער נהג ברכב כאשר הודע לו כי הוא פסול מנהיגה בשני תיקים שהתנהלו בבית משפט לתעבורה בחיפה, במסגרתם נגזרו עליו 12 חודשי פסילה בנוכחותו. עוד נאמר בכתב האישום כי המערער נהג ברכבו באותה עת, כשאינו לו תעודת ביטוח בת תוקף על השימוש ברכב וכאשר רישיון הנהיגה שלו פקע עוד בחודש יוני 2007.

גזר הדין של בית משפט השלום

4. בגזר דינו, ציין בית משפט קמא כי מדובר בנהיגה בפסילה כפולה. האחת, חושבה למשך 10 חודשים מיום 18.11.12 והשנייה, לא חושבה כלל. עוד נאמר כי עיין בגיליון הרשעותיו של המערער מגלה כי עמוד 1

לחובתו עבירה קודמת משנת 2008 בגין נהיגה ללא רישיון בתוקף לאחר שרישיונו פקע בשנת 2006. בנוסף, לחובתו של המערער מספר לא מבוטל של עבירות קודמות של נהיגה ברכב בלא רישיון נהיגה בתוקף או רישיון רכב תקף, ובסך הכל 40 הרשעות קודמות. בית המשפט הוסיף כי לחובת הנאשם מאסר מותנה למשך 7 חודשים, שנגזר עליו עקב עבירות קודמות. בהקשר זה הפנה לכלל לפיו עונש מאסר מותנה יש להפעיל ובדרך כלל אף במצטבר לכל עונש בשל עבירה נוספת. לאור זאת, קבע בית משפט קמא כי מתחם הענישה הראוי לעבירה הינו מאסר בפועל לתקופה כוללת שנעה בין 8 ל-12 חודשי מאסר, וזאת לצד עונשים נוספים.

5. בית משפט קמא הפנה לתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער, ממנו עולה כי מדובר באדם המנהל אורח חיים נורמטיבי, נשוי ואב לשלושה ילדים. שירות המבחן התרשם כי מדובר במי שהבין את חומרת מעשיו ועל מנת למנוע את חשיפתו לחברה עבריינית שעלולה לפגוע בסיכויי שיקומו בעתיד, הומלץ להימנע מהטלת מאסר בפועל. בית המשפט ציין כי לאחר ששקל את נסיבות המקרה ועיין בתסקיר, לא ראה מקום לקבל את המלצת שירות המבחן. בהקשר זה נאמר כי שיקולי שיקומו של נאשם הינם שיקולים חשובים ואף מצדיקים במקרה המתאים סטייה ממתחם הענישה. במקרה דנא, לא מצא בית משפט קמא כי מדובר בנסיבות מיוחדות בהן גזירת עונש ראוי תביא לפגיעה במערער, מעבר לפגיעה בכל נאשם אחר עליו נגזר עונש מאסר. בנסיבות, קבלת המלצת שירות המבחן לא רק שתהווה סטייה ממתחם הענישה המקובל אלא אף חריגה מהכלל לפיו יש להפעיל עונש מאסר מותנה שתהווה משום פרס למערער ותפלה אותו לטובה.

6. עם זאת, קבע בית משפט קמא כי המקרה מתאים לחריגה מהכלל בדבר הפעלת עונש המאסר באופן מצטבר, וזאת בהתחשב באורך המאסר המותנה לעומת העונש המקובל על עבירה ראשונה של נהיגה בפסילה.

7. מעבר לשיקולים שנמנו לעיל, ראה בית משפט קמא להביא בחשבון, לטובת המערער, את הודאתו המיידית וגזר עליו 45 ימי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו, תוך שהפעיל את עונש המאסר המותנה בן 7 חודשים לריצוי באופן חופף. סך הכל נגזרו על המערער 7 חודשי מאסר בפועל. בנוסף, גזר בית משפט קמא על המערער את העונשים הנלווים שפורטו בפתח פסק דין זה.

טענות הצדדים

8. לטענת המערער שגה בית משפט קמא משהטיל עליו עונש מאסר בפועל ונמנע מהארכת המאסר המותנה שעמד כנגדו מפאת שיקולי שיקום. עוד הוסיף כי בית משפט קמא לא נתן את המשקל הראוי לנסיבותיו האישיות של המערער, וכן לאמור בתסקיר שירות המבחן ולהמלצות שנכללו בגדרו.

9. בנוסף נטען כי המערער מפרנס לבד את משפחתו הכוללת אישה ושלושה ילדים קטינים וכי הוא הבין

את חומרת מעשיו והתנהלותו ואת ההשלכות הקשות של מעשיו. בנסיבות, סבור המערער כי שגה בית משפט קמא משלא אימץ את המלצות שירות המבחן ואף לא נתן משקל לעובדה כי המערער היה נתון במעצר בית מלא ולאחר מכן במעצר בית חלקי לאורך תקופה ממושכת.

10. בשים לב לכך שמדובר בעבירה ראשונה של נהיגה בזמן פסילה, סבור המערער כי מדיניות הענישה המקובלת מקלה באופן משמעותי לעומת העונש שהושת עליו על ידי בית משפט קמא.

11. המשיבה ביקשה לדחות את הערעור תוך שהפנתה לעבר התעבורתי הכבד של המערער, שלחובתו עומדות 48 הרשעות תעבורה. נטען כי נכון הוא שזו הפעם הראשונה בה נהג המערער בפסילה אך לא מדויק לומר כי זו הפעם הראשונה שנהג ללא רישיון, שכן לחובתו שתי הרשעות תעבורה קודמות גם על נהיגה ללא רישיון. בהקשר זה הפנתה המשיבה לכך שמדובר במערער הנהוג ללא רישיון משנת 2007 ולאחר מכן המשיך לנהוג ללא רישיון. בנסיבות, ספק אם מדובר במי שיש ליתן לו הזדמנות נוספת.

12. עוד הוסיפה המשיבה כי עובדתית נהג המערער ללא רישיון, תוך זלזול בחוקי התנועה והתעלמות מהחלטות שיפוטיות שניתנו בעניינו, לרבות גזרי דין שהשיתו עליו מאסר מותנה בן 7 חודשים. נטען כי השיקולים האישיים נלקחו בחשבון בגזר דינו של בית משפט קמא, שהקל עם המערער על ידי כך שלא גזר עליו עונש נוסף לבד מהמאסר המותנה שהופעל. לטענת המשיבה, מדובר בעונש שלא חרג ממתחם הענישה המקובלת בכגון דא.

דיון והכרעה

13. בראשית הדברים, ראוי להפנות להלכה המושרשת לפיה, ערכאת הערעור לא תתערב בעונש הנגזר על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים בהם סתה הערכאה הדיונית באורח קיצוני מרמת הענישה המקובלת בנסיבות דומות או כאשר מדובר בטעות של ממש שנפלה בגזר דינו של בית משפט קמא (ראו לדוגמא: ע"פ 9097/05 **מדינת ישראל נ' ורשילובסקי** (3.7.2006) וע"פ 1323/08 **מדינת ישראל נ' פלוני** (29.10.2008)).

רק לפני ימים אחדים נקבע על ידי כב' השופט ג'ובראן בע"פ 2848/14 **סינר נ' מדינת ישראל** (12.11.2014) כי:

"מעטים הם המקרים בהם תבחר ערכאת הערעור להתערב בגזר הדין שנקבע על ידי הערכאה הדיונית. רק אם "הערכאה הדיונית נכשלה בטעות או שהעונש שנגזר על ידה חורג במידה קיצונית מן העונשים המוטלים, בדרך כלל, בנסיבות דומות" לא יהיה מנוס, אלא לתקן את המעוות".

השאלה העומדת להכרעה בפניי, הנה האם חרג בית משפט קמא ממדיניות הענישה המקובלת

והנהוגה בנסיבות דומות, במידה המצדיקה התערבות ערכאת הערעור, אם לאו.

14. לאחר שבחנתי טענות הצדדים, עיינתי בתסקיר שירות המבחן ושקלתי כלל הנסיבות באתי לידי מסקנה כי העונש שהוטל על המערער במקרה דנא לא חרג מהנהוג באותן נסיבות, לא כל שכן שלא חרג במידה המצדיקה התערבות ערכאת הערעור.

15. אין צורך להכביר מלים לגבי חומרת העבירה בה מדובר. בית המשפט העליון עמד במספר רב של הזדמנויות על חומרתה של עבירת הנהיגה בזמן פסילה, המבטאת זלזול בסדרי שלטון ומשפט וטומנת בחובה סיכון לביטחונם של ציבור הנוסעים ברכב והלכי הרגל כאחד. ברע"פ 665/11 **אבו עאמר נ' מדינת ישראל** (24.1.2011) נאמר:

"עבירות נהיגה בפסילה ללא ביטוח וללא רשיון, יש בהן לא רק דופי פלילי אלא אף מוסרי כפול: הסיכון המובהק לעוברי דרך (וגם לנוהג עצמו), וזו עיקר, וכן קשיים במימוש פיצויים בעקבות תאונות דרכים אם אלה יקרו חלילה בעת נהיגה כזאת; ראו למשל סעיפים 7 ו-12 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975, ומכל מקום הטלתם על קופת הציבור".

ואילו בע"פ 6115/06 **מדינת ישראל נ' אבו לבן** (8.5.2007) נקבע:

נדמה כי אין צורך להרחיב אודות החומרה הכרוכה בנהיגה בזמן פסילה. בביצוע מעשה כזה מסכן הנהג, שכבר הוכיח בעבר כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, את שלום הציבור - נהגים והולכי רגל כאחד; הוא מבטא זלזול בצווים של בית-המשפט; הוא מוכיח, כי לא ניתן להרחיק אותו נהג מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב (רע"פ 410/04 מזרחי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 7.3.04; רע"פ 7019/04 אופיר נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 12.8.04; רע"פ 9399/04 קרקני נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 30.1.05; רע"פ 3878/05 בנגוזי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 26.5.05; רע"פ 7523/06 מואסי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 25.9.06). על כן נקבע בסעיף 67 לפקודת התעבורה, כי "מי שהודע לו שנפסל מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, וכל עוד הפסילה בתקפה הוא נוהג ברכב שנהיגתו אסורה בלי רשיון לפי פקודה זו ... דינו - מאסר שלוש שנים".

אף על החמרת הענישה המתחייבת מחומרתה של העבירה בה עסקינן עמד בית המשפט לא אחת. ברע"פ 3878/05 **בנגוזי נ' מדינת ישראל** (26.5.2005) נאמר:

"העבירה אותה עבר המבקש היא חמורה ויש לבטא את חומרתה בענישה מרתיעה. נהיגה בכבישי הארץ בזמן פסילת רשיון טומנת בחובה סיכונים רבים לבטחונם של נוסעים ברכב והולכי רגל. יתר על כן, ולא פחות מכך, היא משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בית המשפט. עניינו של המבקש חמור פי כמה, נוכח העובדה שנהיגתו במצב של פסילת רשיונו נעשתה בעת שהיה תלוי נגדו מאסר על תנאי של 12 חודשים בגין עבירה קודמת של נהיגה בזמן פסילת רשיון. בנסיבות אלה, אין צורך בחיזוק נוסף למסקנה המתבקשת כי מדובר בנאשם המזלזל זלזול עמוק בחוק, בצווי בית המשפט, ובחובתו הבסיסית לקיים את הכללים שהחברה קבעה להבטחת חייהם ושלומם של בני הציבור".

16. העונש שהושת על המערער, אינו חורג מן הענישה הנהוגה בגין העבירות בהן הורשע. (ראו לדוגמא: עפ"ת (ת"א) 2196-07-14 **סלמה נ' מדינת ישראל** (10.7.2014); עפ"ת (י-ם) 15028-04-14 **עסילה נ' מדינת ישראל** (9.4.2014); עפ"ת (חי') **מדינת ישראל נ' מרדכי** (25.2.2014)).

מדובר במי שלחובתו עבר תעבורתי כבד בדמות 40 הרשעות קודמות שחרף העובדה כי תלוי מעל ראשו עונש של מאסר מותנה לא נרתע מלאחוז בהגה ולבצע בכך עבירה תעבורתית נוספת. בהתחשב בחומרת העבירה ובעברו המכביד של המערער, דומה כי בית משפט קמא הקל עמו משגזר עליו בגין התיק שנידון בפניו, 45 ימי מאסר בפועל בלבד. יוער כי בגזר דינו של בית משפט קמא נפלה שגגה משנקבע כי מתחם הענישה הראוי הנו לתקופה כוללת שבין 8-12 חודשי מאסר כשבסופו של דבר נגזרו על המערער 45 ימי מאסר. היה על בית המשפט לגזור את העונש בתוך המתחם שקבע, אלא אם כן ראה לסטות מאותו מתחם, מה שלא נקבע בענייננו. יש להניח כי בית משפט קמא כיוון למתחם נמוך מכפי שנרשם בשוגג. בכל מקרה, מאחר והמשיבה לא ראתה לערער על קולת העונש, איני מוצא לשנות מקביעתו של בית משפט קמא לגבי רכיב זה של הענישה.

17. ראוי להוסיף כי בית משפט קמא אף הקל עם המערער שעה שקבע כי עונש המאסר המותנה בן 7 חודשים שהוטל עליו יחול בחופף לעונש בגין התיק שבפניו. לעניין הפעלת מאסר מותנה נקבע בע"פ 1323/08 **מדינת ישראל נ' פלוני** (29.10.2008) כי:

"כלל הוא כי מאסר מותנה שנגזר על נאשם בגין עבירה קודמת יופעל במצטבר לעונש שנגזר בגין עבירתו הנוכחית "זולת אם בית משפט שהרשיעו בשל עבירה נוספת ציווה, מטעמים שירשמו, ששתי התקופות כולן או מקצתן יהיו חופפות", כאמור בהוראות סעיף 58 לחוק העונשין [ראו למשל: ע"פ 3231/94 פאדי אליאס נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 23.3.95); ע"פ 10786/04 מדינת ישראל נ' אביעד שמואל ([פורסם בנבו], 3.4.06); רע"פ 4300/07 איהאב נאצר נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 18.5.07)]. לפיכך, הכלל הוא כי מאסר מותנה ירוצה באופן מצטבר לעונש החדש, למעט במקרים חריגים המצדיקים זאת, כאשר על בית המשפט לנמק את הטעם לחריגה מכלל זה".

בית המשפט העליון חזר על הדברים במספר רב של פסקי דין. כך למשל בע"פ 3869/09 **סילמן נ' מדינת ישראל** (28.12.2009) נקבע:

"רק בנסיבות מיוחדות רשאי בית המשפט לקבוע כי המאסר המותנה שהופעל ירוצה בחופף לעונש המאסר שנגזר בגין העבירה הנוספת. החוק דורש כי תקופות המאסר יחפפו רק אם קיימים "טעמים שירשמו". "דרישת 'טעמים שירשמו' מצמצמת את שיקול דעת בית המשפט, וזאת על מנת לא לפגוע בכוחו של עונש המאסר כעונש ממשי ומוחשי" (ע"פ 4654/03 ווליד נ' מדינת ישראל, פס' 26 לפסק הדין ([פורסם בנבו], 26.6.2006) (להלן: פרשת ווליד). ראו גם אהרן אנקר מאסר על תנאי 22-24, 114 (1981); ע"פ 866/77 מזרחי ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד לב(2) 696, 694 (1978); ע"פ 384/78 מדינת ישראל נ' משאלי, פ"ד לב(3) 248, 245 (1978) (להלן: פרשת משאלי); ע"א 577/83 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלונית, פ"ד לח (1) 485, 461 (1984))."

18. דומה כי בכך נתן בית משפט קמא את המשקל הראוי לשיקולי השיקום עליהם עמד שירות המבחן. יוער בהקשר זה כי הנסיבות המפורטות בתסקיר שירות המבחן מיום 2.4.2014 אינן מצדיקות סטייה ממתחם העונש. העובדה שהמערער מנהל אורח חיים נורמטיבי אינה חריגה ויוצאת דופן שעה שמדובר בעבירות תעבורה. נאמר כבר לא אחת כי מרבית המורשעים בעבירות תעבורה הם אנשים מהישוב המנהלים אורח חיים תקין ונורמטיבי. לכן עובדה זו, כשלעצמה, אינה מצדיקה סטייה ממתחם הענישה משיקולי שיקום. בכל מקרה, המלצת שירות המבחן, שאין חולק על חשיבות תפקידו, אינה מחייבת את בית המשפט, לו נתונה הסמכות הבלעדית להכריע בשאלת העונש הראוי. השיקולים המנחים את שירות המבחן בהמלצתו והשיקולים והאינטרסים שעל בית המשפט לשקול לצורך החלטתו לא בהכרח זהים וחופפים הם. (ראו: בש"פ 6426/09 **מדינת ישראל נ' פלונית**, תק-על 2009(3), 2276, 2278, (2009); בש"פ 5309/05 **צמח נ' מדינת ישראל** (29.6.2005)).

19. אף הטענה כי היה על בית המשפט להאריך את המאסר המותנה אין לה על מה לסמוך. סעיף 56 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 קובע כי בית המשפט שהרשיע נאשם בשל עבירה נוספת ולא הטיל עליו בשל אותה עבירה עונש מאסר, רשאי לצוות מטעמים שיירשמו על הארכת תקופת התנאי או חידושה, לתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים אם שוכנע בית המשפט שבנסיבות העניין לא יהיה צודק להפעיל את המאסר על תנאי. בעניינו, לא מתקיימות אותן נסיבות חריגות המצדיקות שלא להפעיל את המאסר המותנה.

20. לאור מקבץ האמור אני דוחה את הערעור.

המערער יתייצב לתחילת ריצוי מאסרו בבית מעצר הקישון ביום 17.12.2014 שעה 09:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיזן מוקדם, עם ענף אבחון ומיזן של שב"ס, טלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

המזכירות תמציא פסק הדין לב"כ הצדדים וכן לשב"ס.

ניתן היום, ח' כסלו תשע"ה, 30 נובמבר 2014, בהעדר הצדדים.